

Kazatel: Josef Hurta

Písňe: 1, 315, 673, 418

Čtení: Gn 25, 19 – 28

Text: Gn 25, 29 – 34

Jákob jednou připravil krmí. Tu přišel Ezau z pole znavený a řekl Jákobovi: "Dej mi zhltnout trochu toho červeného, toho krvavého, jsem znaven k smrti." Proto se jmenuje Edóm (to je Červený). Jákob však řekl: "Prodej mi dnes své prvorozenství!" Ezau na to odvětil: "Stejně mám blízko k smrti, k čemu je mi prvorozenství!" Jákob řekl: "Odpřísáhní mi to dnes." A on mu to odpřísáhl, a tak své prvorozenství prodal Jákobovi. Jákob dal pak Ezauovi chléb a čočkovou krmí. Ten pojedl, napil se, vstal a odešel. Tak Ezau pohltral prvorozenstvím.

Od nepaměti se lidé dělí na chamtivé a skromné, na ty, co se honí za ziskem a na ty, kteří jsou spokojení s tím, co mají, nebo na ty, kteří si ukládají poklady na zemi a na ty, kteří si je ukládají v nebi. Pochopitelně to není v lidské společnosti takto černobíle rozděleno, že by jedni byli černí a druhí bílí. Ono se to spolu všelijak míchá v každém jednotlivém člověku. V našem vlastním životě se mezi sebou strkají krvežíznivý lovec a materialista Ezau a řekněme bezúhonný táborník, skaut a věčný idealista Jákob. Zpravidla jako první se z nás dere ven ten, který chce hlavně jíst a pít a až za ním přijdou ke slovu ideály, intelekt a hledání nějaké spirituality.

Samozřejmě přeháním, když Ezaua a Jákoba pojímám takto vyhraněně typologicky. Činím tak proto, abychom si mohli přisvojit i něco z toho Hospodinova slova, které pronesl k Rebece: „Ve tvém životě jsou dva národy.“ Oba se spolu od prvopočátku rozcházejí, protože mají rozdílné směřování, odlišné zaměření.

Ezau je lovec. Ten, který se žene za kořistí a prolévá krev. Je to muž pole a luk, míst, kde platí zákony rychlejšího a dravějšího, kde pohané provádějí své kultury a kde platí jiné zákony než doma, resp. kde žádné zákony ani neplatí. Ezau je zároveň docela přízemní, je červenohnědý jako hlína a chlupatý jako zvíře. Žene se za potravou, za kusem masa.

Jákob je jiný. Miluje domov. Zůstává ve stanech, v kuchyni v blízkosti své matky. Má rád společenství a rád. A zároveň touží po něčem vyšším a lepším, a když se zmocní příležitosti, tak už ji nepustí a drží se jí jako klíště. Proto se jmenuje Jákob: ten, který se drží a nepustí.

Ano, příznejme si, matka je, jak už to tak bývá, tak trochu intrikářka, to je pravda, ale ono zní lépe, když se to nazve jako „umění diplomacie“. Umí věci zařídit, dokonce i to, aby její muž nevědomky udělal, co sám udělat nechce.

Starý Izák totiž určité věci prostě nevidí. Hlavně když je co jíst a pít! Jako otec má raději Ezaua, který mu ze svého z lovu vždycky přihodí nějakou tu zvěřinu nebo jiné přilepšení k důchodu.

Ale ani Ezauovi se ne vždy ekonomicky daří a někdy při sebelepší snaze domů nepřinese žádný úlovek. Jako nyní. A když vidí, že Jákob si něco doma kuchtí, žádá jej: „Dej mi zhltnout trochu toho červeného, toho krvavého, jsem znaven k smrti.“ Ani si přitom nevšimne, že Jákob vlastně žádný masitý pokrm nevaří. Ezau je ale jako lovec zvyklý, že pořádné jídlo musí být přece z masa a krve. On se totiž neustále pohybuje na poli pohanských kultů a představ, a tam platí, že krev je to, co dodává člověku životní energii, že krev je až magicky životodárná tekutina a pokrm.

Mimochodem, právě proto měli židé zakázáno požívat krev, aby nespolehalí pověřivě na pohanskou magii, ale hledali pravý zdroj života u Hospodina. Ezau je však lačný krve. To je pro něj pravá hmatatelná hodnota, a ne jakési mlhavé Hospodinovo požehnání.

Zato Jákob zná cenu Božího požehnání. V té době bylo požehnání jasně spojeno s prvorozenstvím. Pro Jákoba je zaslíbená Boží přízeň víc, než fyzické nasycení. Dlouhodobé požehnání je víc než momentální ukojení hladu. V dlouhodobé perspektivě jsou neviditelné duchovní hodnoty víc než momentální přilepšení na výplatní pásce. Jákob to ví a stojí o to. Proto žádá Ezaua: „Prodej mi dnes své prvorozenství!“ Sám Pán Bůh tím zároveň vystavuje Ezaua zkoušce, čeho si bude víc vážit. A Ezau odpovídá: „Stejně mám blízko k smrti, k čemu je mi prvorozenství!“

Všimněte si: Ezau si neuchovává vůbec žádný nadějný výhled do budoucnosti. Před sebou vidí jen pomíjivost života a smrt. Proto je mu bližší košile než kabát. K čemu nějaké duchovní hodnoty. Když se jich budeme držet, bude kvůli tomu levnější chleba? Nebude. Tak proč o ně usilovat? Na prvním místě je přece ekonomika a hospodářská prosperita. Aby nebylo draho a měli jsme se dobře. Někaké duchovní, etické, morální či demokratické principy jsou k ničemu, když dřeme bídu s nouzí. Hlavně jezme a pijme, vždyť zítra stejně zemřeme. Tento typ uvažování je skryt v té Ezauově větě: „Stejně mám blízko k smrti, k čemu je mi prvorozenství!“ Ezau to dokonce demonstrativně odpřisáhl, a tak se vědomě zřekl duchovního dědictví otců. Stručně vyjádřeno: Za hmotné výhody zapřel víru.

Jenže vyprávění tomuto bláhovému počínání nasadí korunu, když se ukáže, že Ezau za své prvorozenství vůbec nedostal to, co chtěl. To, co jej tak magicky přitahovalo a co se mu jevilo lákavě jako krvavý životodárný pokrm byla ve skutečnosti pouhá čočka. Ne, že by to k nasycení nestačilo, ale on čekal něco víc. Jenže, když pohrdnete Božím požehnáním, nic víc není. A proto také Ezau z ničeho nic odchází ze scény. V této chvíli už o něm není co psát. Prostě jen čteme, že pojedl, napil se, vstal a odešel. Chtěli byste takto odejít ze scény? Chtěli byste, aby při nad vaší rakví zaznělo: Pojedl, napil se, vstal a odešel? Jestliže není co víc říci, je takové shrnutí hodně smutné. Bohužel ta věta má ještě daleko smutnější dovětek: „Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím.“

Možná dnes plně nechápeme, jaký význam mělo prvorozenství v případě Ezaua a Jákoba. Stačí však vědět, že prvorozenství znamenalo zvláštní výsadu i odpovědnost. Nejstarší syn přebíral po smrti otce jeho místo a zároveň s dědictvím přebíral i jeho povinnosti – tedy kněžské poslání v rodině a starost o zachování náboženského kultu. Vše prvorozené bylo zasvěceno Hospodinu. Jestliže tedy Ezau pohrdl prvorozenstvím, odmítl patřit Hospodinu.

To ovšem není nic, co bychom neznali z našich rodin. Jsou synové a dcery, pro které křest v jejich životě mnoho neznámá, a jsou naopak lidé, kteří touží po Bohu, aniž by k tomu měli předem umetenou cestičku, a přece si najdou způsob, jak mít podíl na Božích zaslíbeních. Cesty Ezaua a Jákoba se brzy rozejdou. Jeden pojedl, napil se, vstal a odešel. Druhý bude stále hledat Boha a usilovat o jeho požehnání. Bude se ho chytat jako tonoucí stébla. Bude jako ten, který se bude držet Pána Boha a nepustí ho, dokud mu nepožehná.

Modlitba: *Hospodine, jak často tě pouštíme k vodě, jak často vyprodáváme svou víru za věci pomíjivé a marné. Prosíme, ty sám nás drž při sobě a nepust'. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš, Ježíši Kriste, tvé slovo nás vždy znovu staví před rozhodování, kterou cestou v životě se dát. Co je jen klam a co vážně brát. Modlíme se za lidi, kteří stojí na křižovatce života. Kterí promýšlejí, co je pro ně důležité a čeho se mohou vzdát. Prosíme za lidi, kteří v životě tvrdě narazili, kteří přišli o své jistoty, za lidi, kterým se hroutí jejich dosavadní hodnoty. Prosíme i za ty, kteří ztratili víru, prosíme, aby znovu objevili, že má cenu držet se víry, i když nepřináší momentální zisk a uspokojení. Prosíme za budoucnost naší země, za proměnu nálady ve společnosti, za vysvobození lidí z jejich permanentní našťvanosti, prosíme za to, abychom se nebáli tě chválit a děkovat ti i tehdy, když lidé kolem nás mají za to, že není za co děkovat. Kéž je tvá církev světlem a solí země. Prosíme také za ty, kteří v těchto dnech vzpomínají na své zemřelé, ať vzpomínají vděčně za jejich život a s vírou, že ty se jednou postavíš nad našim prachem. Pane Ježíši Kriste, ty jsi Pánem všech věků, tvé vládě důvěřujeme a děkujeme, že nás nikdy nepustíš a nikdy se nás nezřekneš. Amen.*